

С
21
STEPAN KARAVAJEV

ME
TALUN
RAD

KOMIGIZ — 1936 — KUDЬMKAR

ŞTEPAN KARAVAJEV

С
К 21

МЕ TALUN RAD

(КЪVBURREZ)

1936

КОМИГИЗ — КУДЬМКАР

ME TALUN RAD

Gærdætə
Sondilən kʲmæsʲs;
Jugærʲs kiʃʃə
Oz i or.
Vudovka vʲlʲn
Tom pələsʲs
Gazətçə, orsə,
Çapkə gor.
A me vot og ors,
ʒik soççisa.
Sulala tuvdəm,
Kʲz majæg.
I açym og təd
Mʲj kutçisis
Me talun læg,
Me zikod læg.
I menam ʃin oʒʲn
Tʲdalə
Ne sondi—
Əgʲra gəglan,

БИБЛИОТЕКА

№ 0038

Национального музея
Киевской области

A vьtte
Bəvməm pon eralə
Da loka purə
Mort pijan.
Ax, jorttez!
Şinə-zə vəvətçə!
Me azza kerku,
A ne pon.
Nəzzəvtə setçin,
Kьz vizətçə
Niesaləm kerku.
Azzat, von!
To eta kerkuьn pukalis
Zev ləg zmeja,
Zev lok çeran:
Gazətçis setən,
Bogatsalis
Kulak Anañ.
Ananliş uzsə
Misulitis
Bagşaləm nañ ponda
Bednak,
A sizzə aşsə
Suç nəitis
I sьr-vьr paşkəma
Batrak.
I me
Ananlə veksə pesi,
Bьrəti, rekti
Aşşim vьn.

A sija poldis—
 Тьртis zezsə,
 Nə açs ez uzav ças зьн.
 Анац gossalis,
 Nəm i sunь,
 Kupajtçis viьн,
 Da-da-dal
 A mijə tilşinə vьd lunə
 Da tədīm ətikə—
 Nuzda.
 Bьdəs vot eta
 Koļis mьskə;
 Çuzəmnas, gьrknas
 Vezşis kad.
 Kolxozə ətuvtim posad,
 Kulak tavunsə
 Rosən çьskim.
 Kulaksə pədtim.
 Mi vьnşalam.
 I vazsə zebis kresa kar¹.
 Dak vьl-ja
 Talun me ləgala?
 I vьl-ja gaztəm me,
 Kьz ar?
 T̄imosa, şьv!
 Gorət, Doronā!
 Me talun rad,
 Oj kьeəm rad!

¹ Mogilnik.

A noko, Jakov,
Vaj garmoŋŋa,
Me orsa viļ,
Kolxoznəj kad.
Вьдəппыт,
Jorttez, ʃylə, jəktə!
Vižətə,
I garmoŋŋa mek
Nuzlaʃə
Da tijanəs eəktə
Povedasə praznujtnь
Vek.
No, suam siz,
Praznujtnь kolə,
Gazətʃьнь:
I uk i akl..
No vrag pələsьs ešə olə
I syləp kolis ešə lak.
Mi tədam ьbbez vliʃ
Jogsə,
Ruzəg kolasiʃ
ʃorьt jəp.
Ňeekəvt
Kəʃ sijə te vьdsəp,
No ʃo-ŋi kolas
Kəzьsoksə.
I asьnas-zə
Jem jurəksə
Pesliʃə mьʃʃьнь,
Кьз gəp.

Vot secəm-zə
Kulak pələsə.
Vot secəm-zə
I vьdkod vrag.
Repətan nijə,
Vətlən kəsəz,
No kolə pylən
Jada vag.
Ananlən kolççis von—
Ороңа,
Kitritnь kuzis kəda pyr.
Dəmasa paşok,
Tərməm voңən
Kolxozə mərtis əni pyr.
Ороң keļəpsə
Tədam mijə.
İndətnь pьelaң medvь kiez,
Bəvətnь med raboçəj mir,
Kolxozas lois əni sija
Poçotnəj pervəj
„Brigadit“.
Çulətə sija
Kadsə jara.
I srokən oz şormь nekər.
No...
Toko sişmə kər ambarьn,
Çapkişşə sogdi
Nəto zər.
Kər medbur vəvlən
Kok çegətəm,

Kər təv çuzjalə
Mita mon,
Kər viz vьlьn
Zorod çaskətəm,
Kər plug sogalə—
Абу зон.
Kər vil şijəs verdiş
Jansaləm,
Кытçəkə рьссəma
Supon...
Vot siz uşerdnəja „uzalə“,
Kolçcişsezlə „primer“ mьççalə
„Udarnik-brigadir“ Opon.
Nauka pədtə
Jogturunsə,
Med şulən ez vəv
Eta sog.
A mi repətam
Vrag tavunsə,
Vesətam
Nьliş koləm jog.
Timosa, şьv!
Gorət, Doroņa!
Me talun rad,
Oj, kьeəm rad!
A noko, Jakov,
Vaj garmonna,
Me orsa
Vil kolxoznəj kad!

DASVIT

Mu sarъs
Zegalə, gorələ.
Mu sar talun—
Въна motor.
Von sondiъs
Neļki radjalə,
Povednəja ѕъlə
Въd tor.
O, jorttez!
Есə-въ ње ѕъvнь!
Dasvitsə
Praznujтам-ed sek,
Kər mijə,
Ње toko kazъvнь,
Їvetitan
Pondətim viļ vek.
Gərd flag uvъn
Munam va пьрəп.
Въd kok
Marsirujтə jona.

A juram
 Juær ьзыт ьрә:
 „I vot
 Dasvit god talun ьрә,
 Кьз çuzis
 Sovetskøj strana“.
 Dasvit—
 Etә peşşana goddez,
 Ърәтнъ med
 Klassovøj vrag.
 Dasvit—
 Etә seeәмәş vojjez,
 Әдзәтим кәр
 Strojkаьн sag.
 No kin vermas
 Tuj seeәм ошнъ,
 Med levis Kuzbass
 Ңето DGӘS¹?
 I kin vermas
 Ън seeәм वोшнъ,
 Tәdmavnъ med
 Ъьdkođ kerәs?
 Kompartija
 Inđә ңe lava.
 Kompartija!
 No ңe мәdik.
 Ed krepoşsez
 Seeәмәş ави,

¹ Днєпровскøj gidro-әлєkтриçескøj stancija.

Med nijə ez boş
Boļsevik.
Miļlonnəj
Poloskaez mestən,
Gosşalis kətən
Kulak poz,
Kolhoz ьзът jonmis
Von estən,
A setçin—
Krepamis sovhoz.
Strananyт
Çoz tєmpən oşkalə;
Stroitçə,
Къз оз ker ңekin.
Burzujəs-zə
Krizis kokalə,
Belma
Sыliş vьekə pyr şin.
Bьd vьnsə
Uzavнь dodqalə:
Uzətə bьd ju
I bьd sor.
Udarnəja,
Viļmoz lolalə
Mu sar vьliş
Gərd kvaətət tor.
Kьeəm-nə strana
Seeəm perьt,
Viļşətə bьd peļəs,
Bьd dor?

Mi tadam bura:
Etə kerə
Mu sar v̄liş
Gərd kvaṭət tor.
Кьтən-nə siz,
Kin-nə ḡmalə,
Paşkatə
Stalnəj s̄ba gor?!
I k̄la me,
Golos viştalə:
—Mu sar v̄liş
Gərd kvaṭət tor!
Kompartija
İndə ɳe lava.
Kompartija!
No ɳe mədik.
Ed „krepoşsez
Seeəməş abu,
Med nijə ez voş
Boļsevik“.
Povednəja
T̄rtimə plansə,—
Vit god tujə
Kerim ɳol god.
Кьз kolə
Jonmətim olansə
I teçimə
Socstrojka pod.
Nuətam
Mədik p̄jatiletka.

Бъротам сек суç
Олан ваç.
О, мир! бэвт мир!
Те визәт-ко,
Ми теçим-қи
Первәј әтаç.
Бурзужезлән
Сондиьс лезçә.
Бурзужезлән
Вуз сишмә қи.
Ми класеçтәм
Обсеçтво теçам;
Мижан дьньн
Воздухьс ви.
Јонмәтам
Равоçәјлиш вьвтыр.
Сиз оз кер страна
Ңекьеәм.
Ми везамә
Оҗирлиш тьвкьд,
Әдзәтамә
Врагкәт пещәм.
Странаньм—
Ударнәј бригада.
Југдәтә вьд син озьн
Мир.
I ту вьльн
Локтана кадә
Вишәтас узалишлш
Vir.

Gārd flag uvtān
Munam va p̄rēn,
B̄d kok
Marsirujtā jona.
A juram
Juār ыз̄t p̄rē:
„I vot
Dasvit god talun t̄rē,
K̄z çuzis
Sovetskāj strana“.
Mu sar̄s
Zegalā, gorālā.
Mu sar talun—
V̄na motor.
Von sondīs
Neļki radjalā,
Povednēja šylā
B̄d tor.

Moskva
1933 g.

UDARŇIKLƏN MARS

Bьd peļəşьn peļ çanətə,
Vragliş mьlasə vьrətə,
Mijan ьzьt iz:
Bьd peļəşьn mi gьmalam,
Vaz vuzokkesə sedtalam,
Bьdtamə socviz.

Љok
Vrag,
Jad
Bag,
Bьrə.

Vil
Kad,
Vil
Lad,
Pьrə.

Gozşa lunə ьbbez vьlət
Vьna govksə supkə ьlə,
Çarkə kerəssaj.
Etə mijə siz pəvsalam:

Mi, udarnikkez, zımıalam,
Bořtam urozaj.

Uz

Govk

Suvk-

řovk

Rezřə.

Bьd

Gor

Vıl

Dor

Pesřə.

Viřez kuza voj kьlalə,

Gaza kadsə əmləsələ,

Çavkjə luniř-lun.

Etə mijə siz řarətam:

Mi, udarnikkez, pərətam,

Bekamə turun.

Bi

řar,

Vьп

řar,

Kьlə.

Vıl

Mort—

Jon

Sort

Jьlə.

Bor kerəsьп vər kořařə—

Jon pilakət suç vermařə,

Gorən tringə çer.
Etə mijə siz uzalam:
Mi, udarņikkez, keralam,
Zaptam pes da ker.

Vaz
Sog,
Nat
Jog,
Zьrtam.

Vil
Mog,
Plan
Srok,
Tьrtam.

Bьd peləşьn pel çanətə,
Vragliş mьlasə vьrətə,
Mijan ьzьt uz:
Bьd peləşьn mi gьmalam,
Vaz vuzokkesə sedtalam,
Bьdtamə socviz.

Lok
Vrag,
Jad
Bag,
Bьrə.

Vil
Kad,
Vil
Lad,
Pьrə.

PIŞMO

Posadiş poluçiti me
Tom vonəşan juær,
Мъј olikə, baitikə
Me og vunət nekər.
Şerətəm kəzkə asmozən
Pişmosə karandas:

„Bur çasən! Вьєəm asblən!
Privet tenyt, Şepas!
Te tədan, mьј viştala me
Juərsə, rədnəј jort?
Me talunşan
Staxanovec,
Me əni
Znatnəј mort.
Bьd ças çuialə plan şərti,
Minuta oz əs veş,
Uzalam,
Кьз staxanovçi,
Uzavнь—
Mijan çeş.

Mi peşşam şo jonazьka.
 Me gortiş eg-ñi mun.
 Burazьka, gazazьka
 Çulətam ənqa lun.
 Kolxozьs şetis premija,
 I nəvi pətefon.
 Soççişnь əni em mьjən—
 Aззыlin menə von?
 I me jьliş radjaləmən
 Baitə vьd posad.
 Vot sijən i şьñqala me,
 Vot sijən straş i rad.
 O, vonə!
 Vonə! Voninqəj!
 Kьeəm-ed kadьs bur!
 Mi olam əni jona-ñi...
 Te giz menьm kьvbur.
 A menam sijə gizikə
 Çuzjişə karandas...
 Pişmoşim kurəg vizzesə
 En şerav te, Ştepas...
 Esə me to viştala mьj:
 Kьtən-vь eg pantaş,
 Paraşka, nə ossaşəmən,
 Luvitə menə straş.
 Paraşkaьs—
 Pañatovka¹
 Ed nətə oz-ñi uş.

¹Pañata derevnaş.

I me kod-zə — staxanovka,
 I vasək,
 Maşın tuş...
 Kuz rıtən kər lıvıtçamə...
 Te tədan sıjə, on?
 Mi ətləbn soççışamə
 Da kəvzam pətefon.
 I te kərkə
 Bur pəvkakət
 Lıvıtçın,
 Vəlin rad,
 Çulətlin gozşa rıttesə,
 Dıvıtın vaz posad.
 — Vot paraş!—
 Baitəmsə
 Te kəlin kət kətiş.
 No sek-zə i kərıtlişə:
 „Batrak!..
 Jəz nən şojış!..
 — Treşitnə sılış mussesə!—
 Vidçılış jon Pədəj...
 I tençit dona musuktə
 Pəssətis
 Bogatej.
 Te vəlin jəzas pon tujə,
 Əstəlin assit gort...
 Mi çəza ovnə pondamə
 Ne torjəb-ni kək jort.
 Ta kadə mi vənşalamə,
 Mijanlə əni çeş,

Ne veş əni uzala me,
Luvita-i
Ne veş.
O, vonə!
Vonə! Vonıqəj!!
Kbeəm ed kadys vur!
Te natte gizan jona-ni?
Gizys menym kvvur.
Şylət,
Kəz mi soççışamə,
Da vurzyka şylət.
I giz pişmo.
Vizçışamə.
Kytçəz vbdəs.
Privet“.

Pəzan sajn rukala me,
Dumajtə menam jur...
I pondi me radjeləmən
Şerətnə viç kvvur.

1935 g.

SAMOLOTƏN

Ñeekəvtçə ozlañ samolot,
Kymərrez uvtə uja;
I busəs sь vylə oz vod,
I volkьt sьlən tujьs.
Ñeekəvtçə ozlañ samolot,
Sumitə, ru koşalə.
Pukalə ruļ dьnьn pilot,
A vəras
Me pukala.
Gurətə, urətə motor,
Vozdusnəj pişna şylə.
Motorlən eta şylan gor
Paşkalə ьlə, ьlə.
Masina, vьtte ьzьt kaj,
Levtişəmən levalə.
A ulьn vəra komi kraj
Kazaləmən paşkalə.
Von azza Očov,
Jəg posad,
Derevnaez pukşətləm,

I vər—
Zəlonəj ьзът sad,
I ju,
Kьt vər kьlətlam.
Kəlxoznəj ьв—
Mezatəm, viļ—
Oļsaşə kuea¹ saļən.
I setçə menьm
(sua vьl)
Okota gizнь:
„Stalin“.
Eşə me zərñiti gəgər
Da kutçimə levtişнь.
I sekzə pondis
Uļ kьmər
Mijan gəgər kattişнь.
—Kьmərəs
Em İlla prorok,—
Baitlis oźzьk vavə.
No me to azza
Kьmərək,
A seşşə ңem i avu.
Kaçajtə menə samoļot.
Motorьs pişna şylə:
„Vozdusnəj
Jonmə mijan flot;
Mi levam vьlə, vьlə“.
Kər vrag mьççişas,

¹ Şera.

Bitte krot,
Peļitcə kər, oz əvšs,
Sek juras
Mijan samoļot
Šviņečən
Sylə šəvzas.
Ņeekəvtcə
Vьvlaņ] samoļot,
Sumitə, ru košalə.
Pukalə ruļ dьnьn pilot,
A vəras
Me pukala.
O, kad!
Kьeəm to loktis kad!
Raz tuļə ņe šьlətнь!
I lυvo menьm,
I me rad,
I koršə siz gorətнь:
—Poəttez!
Kьз-вь vəli vur
I mьj-вь
Mir vištalis,
Kər, mijan etaz-zə
Kьv vur
Vьlьnzьka levalis!

1936 g.

KOMSOMOLSKƏJ

Mu plasə skvazina buriṭə,
Tədmalə oştə vɛd kerəs,
Zavod da fabrika stroitə
Вьдлаьн миҗан том пəлəs.
Kolxozzez, fermaez jonmətə,
Sturmujtə kəzɛt ɲovo svod,
Velətçə açɛs i velətə
Mədik tom oṭirəs prokod.

Stranaas sija una:

I znatnəj, suam, Frol,

I Kļimovvez,

Jakimovvez,

Љubimovvez,

Naļimovvez,

A ətik ɲimən sunɛ

— Komsomol!

Zorətə tɛxɲika, kuļtura,
Мьj ez azzɛv-na vazša mir.
Вьд lunə kerə fizkuļtura...
Bergətə piçə sɛlən vir.
Nekər oz mɛz uzaləm poniş,
Oz ļubit kɛlən toṭɲɛ veş.

Stranališ vьdkodь oborona
Jonmätň loə sylə çeş.

Stranaas sija una:
I znatnəj, suam, Frol,
I Gajevvez,
Mozajevvez,
Neçajevvez,
Çarajevvez,
A ətik nımən sunь
— Komsomol!

Rekorddez vьdkodəş suvtətə,
Gorditçə kədnaən strana.
Staxanovliş uzalan metod
Vьd uzə pьrtə pьdьna.
Uzav, velətçь da gazetçь
Svobodnəj mijan tom pələs!
Çvetitan kadьs, mьj şivətçə,
I miğьs tenat loas dəs.

Stranaas tommes una:
I znatnəj, suam, Frol,
I Panovvez,
Kublanovvez,
Kəkanovvez,
Staxanovvez,
A ətik nımən sunь
— Komsomol!

1936 g.

STUDENTKALƏ, KƏDA KONÇİTİS PEDTEHNIKUM

Te naŭte
Tədan-na vıdəs,
Kız kərkə viz dərın
rukalı
Da kəkən
Vıyn krut kerəs
Baıtən
Şınnanım suzlalı?
Baıtın sek
Te menım siz:
„A tədan,
Ştopa Karavajev!
Vot kər me loə velətış —
Kerəssə
Etə vıtte kaja“.
Çulalı kad,
Velətçan kad!
Peşşəmbəs völi
Ne uçitık...

I gordəj talun te
I rad,
Sto teiṣ petis viļ učitēļ.
Te vьliṣ kajin kьz kerəs,
I mortьs əni te sčastlivəj.
A sižzə,
Čajta, i vьdəs
Sčastlivəj tija kollektivьs.
Te pondan čozə
Luniṣ lun
Velətnь da zorətnь niјə,
Kin voṣtasə
Priroda vьn
As kiə;
Kin, suam,
Pьrtasə olan
Tədmavtəm-na
Mukəd kerəsə,
Ležčiṣlasə vьd okean
Pьdəsə;
Kin levtasə ɲe ətik DGƏS,
Kin loas uzaliṣ gazetnəj,
Kin pervəj kerəsə əkspres
Plaņetnəj.
Zorətan ɲe liṣ pioner,
A on təd,
Petas Majakovskij,
Tolstoj, Bajron,
Sekspir, Moljer,
Ostrovskij.

Aş loan mortb̄s te prost̄aj,
No v̄d̄tan
Seēm v̄na publ̄ika,
Sto sija ker̄as mirov̄aj
Respubl̄ika!
Aş nev̄na
Şak̄yt-kod̄ poroj —
Ed şak̄yt kosta i zoraman.
No loktan kad̄a
B̄d̄ geroj
Vel̄ik̄aj suas ten̄a mam̄an.
Çulalis kad̄,
Vel̄etçan kad̄!
Pess̄am̄b̄s v̄eli ne učit̄ik...
I gord̄aj talun te
I rad,
Sto teis̄ petis
Viļ učit̄el.
Te mort̄b̄s
Şo k̄aṭ-na tom̄ n̄v̄,
No ten̄a
On kut̄ ani çal̄en.
I kor̄şə sij̄an
Sun̄b̄ k̄v̄:
Sp̄aš̄ivo,
Dona miļan Staļin!
Višt̄ala medv̄ar̄b̄n me siz,
Ne toko ten̄t̄ aš med̄ şiz̄ə:
Prost̄əja, vura ašt̄ə viž̄,
Dostojn̄aj mort̄ k̄b̄z̄ ašşə viž̄ə.

Te sizə otirkət bait,
Kəz mekət
Çasto taj baitan;
I sizə delotə ləbit,
Kəz aşıit musuktə
Ləbitan.
A çasət,
Çasət meşan şet,
Da kəzkə
Toko en vünətçə.
Te meşan
Nylə şet privet,
Kın tijan vurzəka velətçis,
Kın rəg,
Kəz tədis kollektiv,
Primer şetlis
Tijan koləsən,
Kəz suam, Maļcev Mixail,
Kudьмов,
Beglova da Vlasov.
Ti vylış kajit kəz kerəs.
No rəg vyləzək esə kajə...
A seşsa menam i vədəs.

Privetən

ŞTORA KARAVAJEV.

1936 g.

ZDOROVO, MOSKVA!

O, etə te,
Moskva!
Zdorovo!

Privetən me
da Kudьmkar!..

No kьz,
bura-ja
əni olan?

I kьz mədətin
vьd vuļvar?

Bura?
Koņesno,
siz me i dumajta.

Gazeta-jortə-zə
nekər

Mijanəs ez-na vəvət,
çajta;

Baitlis pravilno
kəŭ kər.

Me təda vьeəma,
te vьdman:

Paštətan
 viļmoz
 вѣд релəs,
 Dvoreccez-kerkuezən
 лѣдман¹,
 Dīvitan asnat
 miršə dəs.
 Mjasņickəj,
 Srečenka,
 Lubjanka,
 Petrovka,
 Dmitrovka,
 Tverskəj,
 Pokrovka,
 Трувнəj
 da Soļanka² —
 Asfaļtən
 vevttəma luvəj.
 Metro
 кѣз god-ņi vot
 gьmalə,
 Ņe ətik park,
 ņe ətik skver...
 Kərt kaj
 ləz novəət
 uļalə...
 Parasuṭissez—
 вѣтте ser...

¹ Л ъ д м а н — sodan.

² Стз Moskvaas sušə mukəd uļiцəвs.

Мъј, мъј?
 Vištaşnъ,
 къз uzala?
 Къз ола
 Kudьnikar posad?..
 Nu da,
 vumaga şo kьrlala,
 A giznъ
 burzьka-ŋi kad.
 Koņesno,
 әni me velәtça,
 I ŋedьr мъјiş,
 vot vizәt,
 Къз lirik
 şylәmәn gorәtça—
 Uçit̄ik loa
 da poәt.
 A Kudьnikar,
 vәvәttәg sunъ,
 Kultura tuj kuza
 вьd lunә
 Kotәrtә ozlan
 mьmda vьn,
 Sto kajә vәras
 ŋelki eьn.
 Viļ moda şәrti zә
 paştaşә,
 I vazmoz
 oz-ŋi kerşь
 dun.

Kino...
 me sētən vāli tēn...
 Teatr,
 kēs tavo mi vizətim
 „Aristokrattez“,
 „Zorz Dandən“...
 Redakcija...
 i vot gazettez.
 Da kut
 kəŷ ətikə ləddət...
 I tʲɪr
 vʲɪd kləŷŷiklən
 portrettez,
 I menam ..
 loas-zə portret!
 Izdatelʲstvo...
 vura uzalə...
 Mʲj vāli kərkə
 podī vət.
 Me kʲz redaktor
 sen pukala—
 Pantaŷə mekət
 vʲɪd poət.
 Kʲeəm?
 Konešno,
 Kudʲmkaŷ
 Mədik sovšem əni,
 ne vaz.
 Uzalə vʲnən,
 pižə jara

I azzə,
 kuzə
 kernь gaz.
 Kulturnəj olan
 sija dorə...
 I əni loas
 kin sija?
 Sovet stranalən
 Komi Gorod,
 No toko
 ne provincija!
 Me azzə,
 lunnas kər vetləta,
 Sto ne-qi
 Қудьмкар posad,
 A ЪЪТ centra кьз
 vižətə,
 I me-вь sui:
 „Komigrad“.
 No,
 jort Moskva,
 baiti una,
 Kət te
 nemьnda en bait.
 I başıi ponda
 eta lunə
 Te menə
 şozə izviñit.
 Goralan,
 ЪЪТ vərrez sajšaŋ

Çasət-zə
I Kuduḡmkaḡşan,
I meşan
Stalınlə privet.

ƏNNA LUBITƏM

Rətjav kad.
Менѣм тәдса пантаşә.
Неспокojнәј сиз азза
Şinван.
Kәр јuali me:
„Кьз виј олан?“,
Sija zagvьv sek teçә,
Viştaşә:
— Kuim lun vәliş
Sekşan çulalis,
Кьз Kuva dörьn
Tom vasәk пьv
Менѣм orәtis panьt
Viştalis,
Zьngis çorьta
Кьk-kuim кьv:
„Tenә veş me,
Ostarәs, ljubiti.
Te-pә dьs,
Veş пьrьstan-pә stul.

Kьз-вь тәди,
Vazьп-ңи клеjmiti
Tençit тәнңәша lunша
Progull
Te i menә-ed
Vostan pozorә.
Sizkә,
Me дьнә en-ңи te lok...
Seşsa bergәtçis
Бвbez ladorә
Da iңdәtis posadlaңә
Kok.
Бытте әsәm
Me pondi sulavнь,
Бытте рөmdis
Kuva bereg dor.
Мьjkә мәdi-zә
Сьлә viştavнь,
Da uz vәli,
Koңesno, sek şor.
Kuim lun kьз vot
Sekşañ çulalis,
No a me ponda
Zik kuim god:
Әddән zagәna
Kadьs kьlalis,
Me spokoj eg tәd,
Vәli kьз kod.
Esә talun,
Kәr dumәә suksә,

Kər uz çuvstuvjta,
Sto me zdorov,
No əsən dənə
Şurьta pukşi
Da gorətnь me vəli
Gotov:
„No mьla, mьsa,
Me dəniş pьssin?
No mьla menə çarkin,
Mьla?
Ed şələməs
Te sizi gubjьstin,
Kət vot gorzəmən şьv:
—tru-la-la!“
No kazavtəg
Kьeəmkə ьlətis
Menə mədəgə
Sь kosta vьn:
To-ji, petis-da,
Sondi povzətis,
To-ji sija,
Sto oşşis əsən.
I dumajtnь sek pondi:
„Verita—
Me uzaləmas
Dьsьsə dьs.
Te-zə
Oşşn munişəs luvitan...
Me kod dьsьskət
On-ji pukьs...

Etā vьl...
Da i oṭir kolasъn
Dьssə ŝinən oz azzь
Bьd mort...“
Seŝsa gorən vištali me
Aslьm,
Sto çanalis
Bьdəs neṭki gort:
—Мьj dumajtnь!
Кьeəm seeəm duma!
Bьdlə tədsa me,
Tədsa dьsku!
Oзын munнь
Raz ez tьrmь umə,
Dak cena menьm — nu!
Raz me uzas
Bьd lunə dьsətça,
Dak stranaьslə—
Medvrednəj vrag.
Ed stranaas .
Kazaləmən tədçə
Mijan uməl da burzьk
Bьd sag.
I resiti uzavnь me, jortəj,
Medvь stuvсə
Nьgьsti ne veŝ,
Medvь vəli me
Znatnəjən mortən,
Medvь izьn me
Tədi vur çeŝ.

A, vizətan-da,
Majskəj paškəmnas
Ныльс ме дьнə loktas
Bəra.

I вьд lun menə
Askod şələmnas,
Ləz şinokkeznas,
Jagəd çuzəmnas
Pondas sizə luvitn̄,
Bura.—

Seşsa dugdis.

Me sui:

„Na kiəs!..

Озък пьвvez
Luvitlisə nijə,
Kin plutujtn̄ vura
Vəli spec.

Miça пьvves
Luvitən̄ mijan
Əni nijə,
Kin vił-dor vojes!“

1935 god.

PREZRENNƏJ VRAG

Prezrennəj vrag
Bə d şin ozyñ zvirşalə,
Nadəja əstə
Prokleñitəm vrag,
Kər azzə,
Sto sovet strana vñşalə,
Sto sylan çorət,
Radostnəj bə d sag;
Kər azzə,
Sto kərtaşə kərtən, stalən
Da tırə Dņeprogəsən
Mijan kraj,
Sto estən rılevəjbs—
Mı drəj Stalin,
Rodnəj uçitel,
Drug mijan da aj.

Zvirşalə jordəm vrag,
Kuçikşis petə,
Çuskaşə-вь,
Kəz jada lok zmeja,

Kər azzə,
Sto trockizmsə vuznas lelə
Veşikəj oçirlən ызт şemja;
Kər azzə,
Sto вьд nacija kolasьn
Kərtaşəm druzva,
Вьdməm seeəm вьн,
Мьj radostno-roveđnəja
Вьд çasьn
Stroitə klasstəm obsestvosa
Зьн.

Zvirşalə jordəm vrag,
Təçitə piñnez,
Ləşətçə purşьnь,
Кьз salnəj ron,
Kər azzə,
Sto muzikkət eəe i iñnez
Gotovəş pyr
Piñəvtnь sьliş lon;
Kər azzə,
Sto olsaşə paşkьt sałən
Kolxoznəj ьв,
Мьj şetə urozaj,
Sto estən rulevəjьs—
Mudrəj Stalin,
Rodnəj učitel,
Drug mijan da aj.
No aş!
Ed kolis toko lis zvirşavьnь,

A sešša sylə nem.
Dak myj-zə, aš!
Mi šinmaəs,
Mi og pondə sunavny:
Sulalə čorɣta
Sovetskəj vlašt.
Byd vragliš mijə
Zalosə orətam.
Neekəvtam,
Sotamə zlodejskəj jur.
Kb3 vəvməm tigrəs
Pulaən vodtətam,
Lubiməj partijasə
Med ez pur.
Kbeəvtam vozddesə
Stal'nəj štenaən,
A etə kerny
Vbn mijan una,
Med mijan jugyt
Talunŋa strana
I ašbn vəli
Sondia stranaən.
Da olas kraj,
Goralə kəda stalən,—
Ščastlivəj, radostnəj
Ravočəj kraj!
Da olas mudrəj,
Dona mijan Stalin!
Da olas mijan kad—
Čvežitān maj!

ZAKAZ

Pukala gortyp.
Ətnam zik.
Pъzan sajъn pukala.
I kinam me
Kъməs kuçik
Zagəņika malala.
Çulalis
Toko vəliş ças,
Lis ətik ças çulalis,
Staxanovec
Ňikiťin Vlas
Kъz me dьnə pьralis.
Мыла
Şələməz uz oz şiz,
Kər uz jьliş viştəşis
Da pьm şələmşaq
Меньм siz
Mukəd kosta noraşis:

„No мьj-zə eta seeəmbьs!
Ed me specialist.

Ne prosto toko gəriş me,
A znatnəj traktorist.
Oz poʒ nekъz uzavnъtə —
I kilş nem oz pet,
Kər nekъeəm uslovija
Direktornъm oz űet.
Kъz gizişlə viştala me,
A te gizъs kъvbur,
Sto sь dьnъn uzavnъtə
Ne əddən loə bur.
Gorjuçəjtəg vot mişec-ņi
Sulalə menam vak,
A sija etə nəvnъtə
Oz űet-vь i pjatak...
Og luvit seeəm oʒirsə,
Kin uzьn zugnъ lut,
Kin padtə mijan tuj vьlъn,
Kъz kok uvъn va űut.
Bьdəs-vь niјə vətli me,
Orəti nъliş rəd...
Raz uzə munə uməla, —
Me ne gaza prokod.
Ed sijən vidno musukəs
Ogъk əni luvit:
Kər ranъt sedas munikə,
Dak og-vь i vaiit...
A vot mədik staxanovçi,
Kъtçə-vь te en mun,
Radjaləmən uzaləņb
Da bьdməņb bьd lun...

Gizьs,
Gizьs vьdəs jьliş,
Ləşətьs viļ kvьvur,
Med menam-vь
Direktorə
Gьzjalis aşşis jur

Baitis mekət
Sija dьr,
Berşa jьliş baitis,
Kьz tən
Uzaləma luntьr,
Kьz musuksə luvitis.
Juərtis
Mеньm berşa tor,
Kolhoz jьliş viştəşis.
Me kvьzi,
Vьtте prokuror,
Me kvьzi da juaşi.
No og-zə pondь
Vьdsa vek
Me çələmən pukavnь.
I to mьj sьlə ranьt sek
Resiti me viştavnь:

„Konєsno,
Ovlə seeəmtьs,
Te das kьnьmiş prav:
Padmətьslə mukəd kostə
Direktor livo zav.

No eta sort „direktorres“
Авузък, не вьдәс.
Kin padtə, seeəm oqırъs
Ne staliņec pələs.
Staxanovskəj stranaanъm
Staxanovescez tьr.
Mi ньән dorozitamə,
Mi вьdtam nijə pьr.
I, kolə sunь veškьta,
Te kьvзь etə, jort,
Mi beregitam oqirsə,
Ceņitan вьд viļ mort.
Mi pessim kərkə
Mort ponda,
Sturmujtimə carizm.
Stroitam əni
Sь ponda
Olan—socializm.
Viļ mort ponda
Burzujjezşan
Mi dorjam jugьt gort.
Viļ mort ponda-zə
Olə pьr
Da pessə Staiņ jort.
Viļ mort ponda
Derevņanь
Kulaksə vətlim dьv.
I me uzala mort ponda,
Arkməta şьlankьv.
Poçotnəjzьk zadaçasə

Mi ogə tədə, Vlas,
Kəz mort ponda zavətitçəm,
Məj keramə vəd ças.
A medvəryn viştala me:
Sto loktin—əddən vur.
Me çasət-zə şerətəsta
Tijan jəliş kəvbur...“

Vot sijən veldər,
Ətnam zik,
Pəzan sajn pükala.
Vot sijən me
Kəməs kuçik
Dumajtikə malala.
Dumajti siz vot
Vədsa ças
I loi me gazazək:
Me tərtnə çajta
Viç zakaz
Burazək da çozazək.

1936 g.

VELOŞIPED

Sondia lunə
Munə,
Sbrətə veloşiped.
Koļə tuj səras
Bəras
Garusnəj jь pašta şled.
Ažžat, pedaļas
Taļə
Kļima Lavrentijlən kok.
Çudnəj masina
Vьlas
Oz i kəstiş sьlən vok.
Kьvзь, Lavrentij,
En te,
Boklaņə en te kezət.
Veloşipedtə
Etə
Partija tujə inđət.

¹ Кьвзурьс гызəма Кəç posəдын 1935 godə udərnik Kļima Lavrentijlə, kədələ şlot vьлən şetisə vur uz ponda premija — veloşiped.

Çveçitan luna
Munə
Viļ tenat veloşiped.
Kələ tuj səras
Bəras
Basəka tədçana şled.

1935 g.

GRISA, MISA DA ƏRISA

Grisakət druzitə Misa.
Ətrər levİs nylən spor.
Setən vƏli i Ərisa,
No ez suvt ƚekəda-dor.

Grisa.

Menam ajə dər vojujtis;
Sija mijan partizan;
Dəv gerətis vəd vurzujsə,
Oştis jugət viļ olan.
Sižkə, aj menam donazək,
Jəz kolasən — medkolan...

Misa.

No-no-no, ossaş vurazək!
Partizan da partizan!
A te mɔj mekət kutçisan?
Ajəs tədə vədsə kraj.
Vər staxanovec ləddişə.
Vot-ed, aj menam dak aj!

Grisa.

Mыj te sьburna sporitan?
Ajnat əddən en ossaş...
Mençim ajəs nagraditis
Ordenən sovetskəj vlaş.
Əni ajə novjə orden.
Tenat ajlən abu ңem.

Misa.

No ossaşнь setən pondin!
Мыj kət sija tijan em!..
Мыj kət ordenən vetlətə,
No-ed pəriş-ңi, starik.
Menam von kьzi vižətə,
Menam ajə bolševik.
Ajəs dontəнь burazьk,
Lueee en i levtь zьk.

Grisa.

Şozə menam-ed donazьk,
Şozə tenat-ed ңezьk.

Ərisa.

Тьрмас, çeləd, veş sporitнь!
Kələ pravilno vaitнь:
Ətьs tijan — znatnəj mort,
Məds — sežəm-zə em sort.

Mis1.

A te мыj juroktə şujan?
Tenat ajьt rjadovəj...

Grisa.

Tenat, znatnəj mortʙs tujə,
Ajʙt vʙdkod-zə, prostəj...

Ərisa.

Şorovno¹ me siz, viştala:
I Şurkajev-partizan,
I staxanovec Botalov,
I kolhozņik Lov Ivan, —
Vʙdʙs jona mijan kolə,
Vʙdʙs aş vurazʙk olə.

Misa.

Ətta, pondəma viştəşnʙtə!

Grisa.

Ne mən loəm-taj ossaşnʙ-da...

Ərisa.

Aş i seeəm menam ajə,
Aş kolhozņik rjadovəj,
No Sovetskəj mijan krajn
Sija vura delovəj.
Kət ti ajjezən ossaşat,
Kət i seeəm tijan sud¹,
No uzavtəg ti kotrašat,
Skolən novjətət „ud“.

¹ Sud ... sçaşso.

Siz velətçyňň,
Me çajta,
Znatnəj aj nekər oz kor...
Me „otliçno“ polučajta,
Toko mukəd kadə „xor“.
A otliçniklə roçot.
Vot.

I mьskьrtis jursə Grisa,
Sь şettəg vərzətis kok.
Çepəşşis kotərtň Misa, —
Pьşşis stьd uvjas zonok.

SODTAMƏ TƏMPREZ¹

(INSCENIROVKA)

О р с ə п ь : leziş da viştaşişsez 5 mort

MEDOZZA MÛÇÇAŞƏM

Leziş. (*Sungişəmən pırə scena vılə*)

Uf, pımalı...

No da ladno...

Jorttez, vıdıs oştə əm!

Ŧıu, soraşi—peleş oştə,

Kıvzə mençim viştaşəm.

Əni toko mi uzalim,

Pesşim, medvı tırtıń plan.

Kız mi vıdmim da vıńşalim—

To viştaşń loktim tan.

Jorkjam levtam luniş lunə

Vil xozajstvo doram;

¹Inscenirovkańs gizəma dasnolet Oktabrskəj godovsına kezə. Puktişşə—kız dokument. Medvı sıjə ispolzujtń əni scena vılın, kolə mukəd mestəşə vezlavń.

Єурам ətvəvşa kommuna,
Єурам ɣmən, ɣorən.
Əzjə viļ stranaњm...
Padmə,
Orə vaz olanlən rod.
I ɣmalan eteəm kadlə
Tavo tьris dasnoļ god.
Staļən fabrika paštašə,
I posadlən jugmə vok...
No, dak jorttez!
Dəs vištašnь
Ətkən oz pöz, oz suz prok.
Menam eməš otsališsez.

(Scena sajə)

Noko, petə vištašišsez!

*(Leziš sajəvtčə, scena vьlə pьrə
pervəj vištašiš)*

Pervəj. Putriktə viən stranaњm:
Bьdmə zavod, sodə vьn,
Ətvəvşa olan mi panam,
Socializm doram zьn.

Mədik. *(Pьrə da suvtə pervəjьs-
kət ordčən)*

Novosə pьkə suzlalə
Bьdkod zavod,
Nuə voj.

Кьknannьs. Von Kuzņeckstroj

Суç вьнşалә,
Левә von Магнитострој.

Kuimət. (*Pьrə da suvtə ordçən*)

Çalətə govk aşşis çapkə
Avtomobilnəј zavod.

Avtomobillesə çavkjə,
Kəzə stranaas prokod.
Кьз on şylət etə kadsə,
Kər mi,
Uzalişlən klas,

Вьдәnnьс. Levtim
Pjatsot voşemnadcet¹:
Тьrtam giganttezən ras.

Ңoլәт. (*Pьrə da ordçən-zə suvtə*).

Ңevazьn oşşis i dorə

Traktorrez

Vil Xə-Tə-Zə².

Zьvətə tьşеçа sorok³,

Вьдәnnьс. Çuzə gәgər Mə-Tə-Sә!

Vitət. (*Pьrə da sizzə suvtə*)

Вьdmam stoçma godiş godə.

¹ Şorņi munə stroltçan 518 gigant jьliş.

² Xarkovskəј traktornəј zavod.

³ 1040 MTS, kədna sija kədə dolzonəş valisə
organizujtçьnь.

Əztam, zarətam pozar.
Əlektro-əl mijan sodə,
Nulə dərevnə i kar.

Pervəj. Ёымəтə koşalə rusə.

Kuimət. Oz-qi kək peļ sь kьv, oz...

Vitət. Traktorən gərə viļ musə
Bьdkod gigantskəj sovxoz.

Mədik. Zardə gərdətə, domaşis,
Gardşis kolxozən sovkraj...

Nolet. Vьnən gov jəz ətlaaşis.

Bьdənnьs. Pьk-zə, kolxoz,
Vьvlañ kaj.

Pervəj. O, jorttez!

Kuimət. O, jorttez!

Vitət. Mijə

Bьdənnьs. Ətuvtəim kvatdas procent¹.

Mədik. Gov da srednək toko sen.

Bьdənnьs. Sotam kulakkesə viən.

Kuimət. Partija —
Ruļən uzalə.

¹1932 godə kolxozzezas vəli kreşşanaьs ətuvtəm toko esə 60 proc.

Notat. Sə şərti, jort, oylan mun.

Vitat. Mijan stranayn gorale:
Stał, kərt, beton da çugun.

*(Laşatçənb şərşən-bərşən, mu-
nənb da şblənb „Varsavjanka“
proglazən)*

Вьдənnьs. Вьд бурзуазнəj
Stranasə ožalam.
Zukətam doram
Kolxoz da zavod.
Муьs vevdəryn
Betonən gьmalam.
Doram ne ətik-ri god—
Dasnoł god.

MƏDIK MЬÇÇAŞƏM

Leziş. (Рьгə). Nəm vaitnь,
Вьdmim vura.
Vił zavod, kolxoz gəgər.
I burzujlən kolmə jurьs,
Eteəm strojka azzə kər.
Əni kvvzə, mi viştalam
Komi okrugış olan.
Кьз-зə вьdmam da zoralam
I кьз vezamə şinban?

*(Leziş sajəvtçə. Рьрənb viştəşiş-
sez da ordçən suvtənb scena sərə)*

Pervəj. Virsə uzalıqlıq pıçkıs
Ozzyk pomessik, burzuj.
Bədkod nasmensə pır lıçkıs,
Ez şetlb özlaqə tuj.

Mədik. Komi uzalıqlıq tozo
Car ponda nirtis pır vbn...
No etnə gaddesə çozə
Sotıs Oktabr, keris dıv.

Kuimət. Pravo nasmen aslbs boştis.
(Kutçışlənə oça ki).

Nolət. Ətvbv kərtəşşə bəd vbn...

Bədənnyş. I komi uzalıqlə oşşıs
Socializmlə əşbn.

Vitət. Zukjə promışlənnoşt levbə,
Jugərən kiştə gərd rəm.
Zyknaş, çu, potkətə povo...
Okruglən jugmə şələm.

Mədik. Vərpilitan levtə jursə.

Nolət. Vi ləsoxim — kombinat
Strojkanas sebralas nırsə,
Sebralas ojlıq pokat.

Pervəj. Komi uzalıqlən ozzyk
Vek toko vəli sartas...

Bədənnyş. Əlektro-vi ən! sotçə,
Əni Kudymkar — vi plas

Kuimət. Traktə volkətam, topətam.
Ветльнь тьрмас-ңи дьр.

Vitət. Çoza kərttuj mi ңuzətam
Suç Komi okrugnym-рьр.

Mədik. Kərkə mijan dьn gossalis
Połdis pomessiklən poz.

Bydənnьs. Əni von tatən uzalə,
Ñeətik sotņa kelxoz.

Pervəj. Okrug — kolxoznəjə pərtçis...
Jonьka oşşis ьвəs...
Ətvьvşa olanьs mərtçis,
Kutis dєrevnəez dəs.

Mədik. Avtomobil tьr kotraşə.
Traktorrez — ңe ətik das.
Tьr Mə-Tə-Sə-ez vuzjaşəнь.

Kuimət. Bьris kulak, kьzi klas.

Ñoļət. Leņinskəj levtam kuļtura,
Kədə ədzətə sovet.
Bydtam, zorətam mi vura
Aslьnym liţeratura:
Kņiga, zurnal da gazet.

Pervəj. Jəz şərə vətçam, kotərtam.

Mədik. Əj, jort, supьtzьka ta!

Vraggesə
Vət, vət, vət.
Ət-kьk, ət-kьk.
Oz-la-ңə pьk.

(Vistaşışsez munənb. Leziş vaitə puşlikaə).

Dasıol god çulalis vərə,
Кьз Oktabrlən əzjis bi.
Bьdmə, jonnə əSSeSəRьs,
Çegə vaz olanlış ki.
Muntən ogə kəlcçə vərə
Sizə komi jəzьs mi.
Boşevikkez kipod uvтьn
Mi vьd frontьn sodtam tєmp.
Ukloņistsə vəzət kutam,
Med ez zug mijanlə nem.
Sodtam tєmppez!
Tєmppez sodtam! —
Giz jur vemat etə, jort.
Tєmpьs sodis, sodə, sodas! —
Etə tədis med vьd mort.
(Ləşətçə munnь).

No, a əni mijə munam.
Nem-ңi lois kernь tan.
Munam dornь mi kommuna,
Munam tьrtнь vьd uz plan.

(Perbta munə)

1932 g.

Ръекәс

1. Me talun rad	5
2. Dasvit	11
3. Udarñiklән mars	17
4. Pişmo	20
5. Samoļotән	24
6. Komsomoļskәj	27
7. Studentkalә, kәda konçitls . . pedtexnikum	29
8. Zdorovo, Moskva	33
9. Әнңа јubitәм	40
10. Prezrennәj vrag	45
11. Zakaz	48
12. Veloşiped	53
13. Grisa, Misa da Әrisa	55
14. Sodontamә tәmppez	59

Редактор *М. П. Лихачов*
Техредактор *С. Грибанов*
Корректор *А. Климова*;

Окритг № 384 Заказ №1176. Тираж 2000. Сдано в
набор 19/Х-36 г. Подписано к печати 15/IX-36 г.
Печатных листов 2¹/₈. Формат бумаги 62×94¹/₈₂.

НКМП—РСФСР, п. Кудымкар, тип.
„Свердполиграфтреста“

4662

Цена 80 коп. Переплет 30 коп.

4156/09

С. Караваяв. Я СЕГОДНЯ РАДОСТНЫЙ

На коми-пермяцком языке.